

Vrienden Museum Kasteel Wijchen Stichting Frans Bloemen

Nieuwsbrief

- Kunst in de schijnwerpers
- Dubbel Feest
- Lezing Romeinse voertuigen

COLOFON

Vrienden Museum Kasteel Wijchen Stichting Frans Bloemen.

Zet zich in voor het toegankelijk maken van de hedendaagse beeldende kunst en de geschiedenis van Wijchen.

Vrienden MKW@gmail.com

Vriendenbijdrage:

Individueel €10.00

Gezin € 15.00

Postbank 8126978

Het lidmaatschap geeft recht op:

- gratis toegang tot het museum kasteel Wijchen
- 4 keer per jaar de Nieuwsbrief
- gratis bezoek aan lezingen/excursies

Ledenadministratie:

Secretariaat Vrienden Museum
Kasteel Wijchen postbus 221
6600 AE Wijchen.

E. mail adres: m.zikking@zonnet.nl

Voor opgave nieuwe vrienden en adreswijzigingen.

Opzeggingen dienen voor 1 december te worden doorgegeven.

Redactie Nieuwsbrief:

Mariëtte Zikking tel. 024 6414984

Nelly Goebertus tel. 024 6413180

Vormgeving Mariëtte Zikking

Eindredactie Nelly Goebertus

Druk All-Print

Veenhof 1507

6604 AW Wijchen

Fred Vermaat, tel. 6421061

info@allprint-wijchen.NL

www.allprint-wijchen.nl

Kopij

Kan per E-mail naar de redactie worden gestuurd of per post.

E-mail adressen:

nelly.goebertus@zonnet.nl

m.zikking@zonnet.nl

Redactieadres:

Veenhof 13-03

6604 AT Wijchen

Verantwoording

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van een geplaatst artikel berust bij de auteur. De redactie behoudt zich het recht voor een artikel te weigeren, een artikel te wijzigen of te bekorten, zolang dit het artikel niet inhoudelijk aantast.

Aan de Nieuwsbrief werkten mee:

Paul Blokker, Nelly Goebertus, Dick Harmsen, Fred van Heuven, Wim Kattenberg, Daniëlla van Mil, Bert Reuvers, Marja Steinmetz, Maria Straathof, Jos Verbeek, An Velter, Mariette Zikking.

Met dank aan,

Diegenen, die in wat voor vorm dan ook, een bijdrage geleverd hebben aan de totstandkoming en verspreiding van deze Nieuwsbrief

Bij de voorplaat:

Marja Steinmetz 'Wonen op het water' glasobject

Op de achterkant:

Marja Steinmetz 'Gestolde Herinnering' glasobject

Marja Steinmetz 'I promise you a rosegarden' glasobject

Inhoud:

REDACTIONEEL
VAN DE BESTUURSTAFEL
PRIKBORD
ACTIVITEITEN
EXPOSITIES
NIET ALLES IS KUNST
RESONANTIE 1 EN 2
DUBBEL FEEST
KUNST 1, 2, 3, 4
DE GESCHIEDENIS VAN EEN TUIN
SPROKKELS
MUSEA

Dennennaalden , eikels en noten
Je wordt er in het bos mee overgoten
Het is de oogst van de natuur
Voor de dieren en niet voor in een schuur
Elk jaar opnieuw en onverdroten.

Redactioneel:

Nelly Goebertus

De september Nieuwsbrief is uit, helemaal gewijd aan de kunst. Het woord 'kunst' en kunstenaar zijn afleidingen van het werkwoord kunnen. Het zegt dat iemand iets kan, iets kan maken. Is zo iemand dan een kunstenaar, een kunstenaar, een kunstenaar, een kunstenaar? Afleidingen van hetzelfde werkwoord, maar niet met dezelfde lading. Tegen een kunstenaar wordt vaak opgekeken, op een kunstenaar wordt eerder neergekeken. Als iemand je een kunstje flikt, ben je daar niet zo blij mee, maar iets wat uit de kunst is, kan niet meer stuk. Er is kunst met een kleine 'k' en kunst met een grote 'K'. Er zijn talloze vormen van kunst. Verwarring alom. Wat is kunst?

De romantici huldigden het 'l' art pour l' art principe. De tachtigers zeiden: 'Kunst is de allerindividueelste expressie van de allerindividueelste emotie'. Enkele decennia later vond de Stijlgroep dat na de totale chaos van de eerste wereldoorlog een nieuwe kunst het voorbeeld moest geven. Mondriaan zei er over: 'Kunst is alleen maar een vervangingsmiddel, zolang de schoonheid van het leven nog afwezig is. Naarmate het leven aan evenwicht wint, zal de kunst geleidelijk verdwijnen'. Na de tweede wereldoorlog keerden de leden van de Cobragroep zich vooral tegen de gevestigde orde. Zij wilden zonder vooraf opgezet plan werken, hun fantasie de vrije loop laten. Ze grepen terug op 'primitieve kunst' en kindertekeningen. Corneille, de laatste nog levende Cobra kunstenaar, overleed begin september. Hem werd wel verweten dat hij zich teveel in dienst van de commercie stelde. Kunst is van alle tijden. Dan weer staat de kunst in dienst van de religie, dan weer moet de kunst vooral de status van de opdrachtgever uitdragen. En die arme kunstenaar dan? Kunst zit in de genen van de mens en is zo oud als de mensheid. Als je kunstenaar bent moet je echter ook nog je creativiteit weten om te zetten in geld en dat is een kunst op zich. Ben je kunstliefhebber, maar heb je weinig geld en verlang je toch naar een beroemde meester aan de muur? Boek een reisje naar Thailand of China, neem dan een plaatje mee van je favoriete meesterwerk en een plaatselijke kunstschilder zorgt ervoor dat je je de trotse eigenaar kunt noemen van een nietechte maar wel netechte Chagall of Renoir. Is dat kunst? Wat is kunst? Wat betekent kunst voor je? Die vragen legden we voor aan de leden van de Werkgroep Beeldende Kunst. Zij zijn het die elk jaar weer een aantrekkelijk tentoonstellingprogramma samen stellen, Zij bepalen wat de liefhebber van hedendaagse beeldende kunst naast de vaste collectie in het museum kan gaan zien. Dit jaar was dat werk van Doet Boersma, Ad Arma en Marja Steinmetz. Vier leden van de werkgroep hebben die vraag beantwoord, ieder op geheel eigen wijze. En het laatste woord is er nog niet over gezegd. We lezen meer over het

werk van Ad Arma en de ideeën die hem inspireren. Zijn vriend Paul Kokke opende de expositie 'Resonantie' en Bert Reuvers schreef een toelichting bij de expositie. Dan de expositie van Marja Steinmetz. Zij omschreef haar werk zelf als: Feest! Opgeleid als fotograaf is zij nu vooral bezig met dozen, hout en glas. Kijk wat zij zelf zegt over twee van haar glasobjecten, zie de foto's op de achterkant van deze Nieuwsbrief. An Velter geeft ons een kijkje in de wereld van de kunstbeschouwing. Een stukje aarde veroveren en dat zo mooi maken als je ooit hebt durven dromen, is ook kunst. Fred van Heuven weet wat de Amerikaanse dichter Stanley Kunitz daarmee bedoelde. 'De geschiedenis van een tuin' vertelt het verhaal van zo'n stukje aarde. Tot zover de kunst of Kunst, want het spreekt vanzelf dat de vaste informatie in deze Nieuwsbrief niet mag ontbreken. Wim Kattenberg als voorzitter spreekt u toe vanachter de bestuursafel. Mededelingen staan op het prikbord, activiteiten van de stichting in de rubriek 'Activiteiten'. Sprokkels en musea vormen het sluitstuk. Veel lees- en kijkplezier u toegewenst door de redactie van uw 'Nieuwsbrief'.

Van de Bestuursafel:

Wim Kattenberg (voorz.)

Het lijkt goed om deze Bestuursafel nog eens te besteden aan het 'bestaansrecht' van de Stichting

Van meet af aan is onze algemene doelstelling wat breder geweest dan alleen ondersteuning van het museum. Natuurlijk is dat prioriteit 1 maar we willen ons graag in brede zin inzetten voor de bewustwording van wat er zich op cultureel en historisch (ook pre-historisch) aan ontwikkelingen hebben voorgedaan en nog doen, in eerste instantie in de Gemeente Wijchen. Van meet af wilden en willen we dat bereiken door, wat het museum betreft:

- financiële ondersteuning: met name door mee te doen bij sponsoracties;
- stimuleren van mensen om als vrijwilliger te gaan werken in museum;
- contact met Vriendenorganisaties in de directe omgeving, landelijk en in de Euregio;
- verbreding van het draagvlak voor het museum onder de bevolking.

Voor dat laatste hebben we 'middelen' gekozen die ook de algemene op bewustwording gerichte doelstelling mogelijk maken :

- minimaal 2 lezingen over culturele- en (pré)historische onderwerpen, die (zoveel als mogelijk is) de ontwikkeling van Wijchen raken.
- jaarlijkse fiets-of wandeltocht in de omgeving;
- jaarlijkse uitwisseling op monumentendag in euregionaal verband. We vinden de Euregio belangrijk.

Voor de binding met de Vrienden geven we de 'Nieuwsbrief' uit en organiseren we in het Museum op het daartoe geschikte moment een 'Vriendendag'.

Wat is tot nu bereikt ?

Als we kijken naar de financiële ondersteuning dan is het zo dat op dat gebied in de begintijd meer inzet is geweest Maar daar kunnen we aan werken. Hetzelfde geldt ook voor het stimuleren van vrijwilligers. Ik kom daar straks op terug. Contact met vriendenorganisaties is er landelijk. In de directe omgeving zijn er contacten geweest. We moeten die opnieuw aanhalen. Heeft echt zin. In feite is er wel veel gedaan aan de inhoudelijke ondersteuning van het museum door deelname, en het mag best gezegd worden ook door bestuursleden onder andere bij het opzetten van tentoonstellingen. In dit verband wil ik ook de door de Stichting uitgegeven Katernen noemen; meestal in relatie met tentoonstellingen op historisch gebied. Trots zijn we echt op de lange serie lezingen al die jaren. We wisten topwetenschappers naar Wijchen te halen

Oproep

Als Bestuur doen we drie oproepen:

- deelname aan werkgroepen in het museum : neem daarvoor contact met het secretariaat Museum : wb@museumkasteel.nl Er is veel te doen op allerlei gebied.
- **meer** deelname van vrienden aan door het Bestuur georganiseerde activiteiten: lezingen, fiets- en wandeltochten en excursies
- **Deelname aan Redactie Nieuwsbrief Echt noodzakelijk !!! Zonder Nieuwsbrief zijn we nergens !!!!!!!**

Prikbord :

Producten uit de Tuun

Het hek van de Tuun zal na de herfstvakantie weer gesloten blijven. Voor de Tuun begint dan het winterseizoen. Maar gelukkig kunnen we zolang de voorraad strekt nog genieten van de vruchten en de zaden die de Tuun

heeft voortgebracht. De kweeperen en de bramen zijn weer geplukt en verwerkt tot gelei of jam, de zaden zijn gesorteerd en gedroogd. De producten uit de Tuun zijn in de museumwinkel, zoals vanouds, te koop. Puur biologische producten.

Karin van Rozendaal, medewerkster financiën

Op 1 juli is Karin van Rozendaal als opvolgster van Wil Fluit begonnen met het verwerken van de boekhouding. In principe werkt Karin elke vrijdag (6 uur per week). Na precies 5 jaar de boekhoudkundige zaken voor het museum te hebben bijgehouden heeft Wil Fluit haar werkzaamheden beëindigd. Zij heeft haar opvolgster nog ingewijd in de beginselen van de financiële administratie van het museum. Karin is een ervaren boekhoudkundige kracht. Ze is uit het jaar 1958, gehuwd en woont in Wijchen. Ze houdt van wandelen, paardensport, schilderen en bloemschikken.

Kantoor naar 1^e verdieping

Op vrijdag 3 september was het dan zover. Iedereen, aanwezig in het museum, werd ingeschakeld om de inventaris, de papieren en alles wat zich maar in een kleine kantooruimte kan bevinden van het torenkamertje over te brengen naar de riante kantooruimte op de 1^e verdieping. Lang is er gewacht op aansluiting op het netwerk, maar ook daar werd op die dag voortvarend aan gewerkt. Het nieuwe kantoor is licht en ruim. Antoon, Mirjam en Karin zullen in hun nieuwe werkruimte veel meer lucht, licht en ruimte hebben en dat zal de werkomstandigheden stukken prettiger maken.

De Merovingers

De Merovingers zijn vertrokken, De expositie heeft veel extra bezoekers naar het museum gebracht. Het bezoekersaantal lag tot nu toe 25% hoger dan in de vergelijkbare periode vorig jaar. Het congres werd bezocht door wetenschappers van naam. Ook de landelijke pers maakte melding van dit grafveld uit de vroege middeleeuwen, het wetenschappelijk rapport van het onderzoek en de belangrijke vondsten. In het dagblad 'Trouw' en het N.R.C. verschenen artikelen, die Wijchen definitief als belangrijk centrum in de Merovingische tijd op de kaart hebben gezet. Enkele voorwerpen in bruikleen zullen waarschijnlijk in Wijchen achterblijven en niet te vergeten, de voorwerpen die onder het winkelcentrum verborgen liggen.

Activiteiten:

Romeinse voertuigen

Lezing op woensdag 13 oktober in het Museum Kasteel Wijchen door mevrouw Dr. T. Doorewaard, archeologe uit Nijmegen.

Het thema is: *Twee- en vierwielige voertuigen in de Romeinse provincies.*

Op basis van afbeeldingen en teruggevonden resten van voertuigen, zal in haar lezing worden ingegaan op de constructie van karren en wagens. Ook komen het gebruik van voertuigen, de aanspanning van trekdieren en de funeraire context, waarin voertuigen aangetroffen zijn, aan de orde. Tot slot wordt bekeken wat er lokaal aan informatie over voertuigen en hun gebruik uit de Romeinse tijd teruggevonden is en de ontdekking van een 16 meter lang stuk weg op de Scheidemakershof in Nijmegen (zie ook 'Sprokkels').

Plaats; 1^e verdieping van Museum Kasteel Wijchen. De entree bedraagt € 3,-. Voor vriendenpashouders op vertoon van pas is de toegang gratis,.

Datum en tijd; 13 oktober, 19.30 tot 21.45 uur, inloop vanaf 19.00 uur.

Exposities:

Feest!, Glas – en Houtobjecten 29/9 t/m 5/12 2010

Marja Steinmetz, jubileumtentoonstelling

'FEEST!' - anders kan de nieuwste tentoonstelling in Museum Kasteel Wijchen niet heten. Kunstenaar Marja Steinmetz trakteert de bezoeker op een feest van kleur en vorm. Haar unieke, beschilderde objecten zijn ware opbergjuwelen. Bewaarplaatsen voor sieraden, maar ook voor liefdesbrieven of de as van een gestorven geliefde. Bontgekleurd of ingetogen, klassiek of grillig van vorm en altijd verrassend.

Behalve houten objecten laat Steinmetz in deze tentoonstelling ook haar fantasieën in glas zien. Opnieuw veelal kleurige en herkenbare vormen, nu ingesloten in en een eenheid vormend met de heldere huid. Met haar ogenschijnlijk simpele, maar van langjarig vakvrouwschap getuigend werk bouwt Steinmetz een feest voor de ogen.

Hedendaags Textiel. 10/12 tot febr. 2011

In december is weer traditiegetrouw een expositie van hedendaags textiel te verwachten. Nadere informatie is op dit moment nog niet bekend. Meer nieuws zult u aantreffen in de Nieuwsbrief van december.

NIET ALLES IS KUNST

An Velter

Het boek met bovenstaande titel bestaat uit drie onderdelen, respectievelijk geschreven door drie auteurs met uiteenlopende visies op kunst. Behalve dat de titel mijn nieuwsgierigheid opwekte, vond ik ook het gegeven interessant dat elke auteur min of meer een andere generatie vertegenwoordigt, de eerste is namelijk in de tachtig, de beide anderen in de zestig en in de veertig. Ik wil nu proberen uit het eerste deel de ideeën van Diederik Kraaijpoel weer te geven. Hij is schilder en tekenaar van landschappen en heeft tientallen jaren aan de kunstacademie in Groningen gedooeerd.

De vraag :‘Wat is kunst?’ is vragen naar een definitie, begint hij. Zo zijn er eenvoudige definities: ‘Kunst is iets dat gemaakt is door een kunstenaar’; ‘Iedereen is een kunstenaar’ (Beuys); ‘Alles kan kunst zijn’(Danto); ‘Kunst is wat door de kunstwereld als kunst wordt geaccepteerd’(Dickie).

Kraaijpoel zelf voelt meer voor een oudere definitie: ‘KUNST HEEFT GEEN NUT, MAAR IS BEDOELD OM GENOEGEN TE SCHENKEN’, ook als dit genoeg niet door iedereen wordt gedeeld en het ook niet altijd weldadig overkomt (denk aan schilderijen van Christus aan het kruis). De auteur is van mening: IN DE KUNST GAAT HET OM SCHOONHEID.

Kraaijpoel huldigt verder de stelling: GOEDE KUNST IS ONMIDDELIJK BEGRIJPBARE, al ligt dat moeilijker bij oudere kunst omdat onbekendheid met mythologie en historie maakt dat de voorstelling of afbeelding niet te volgen is. Terwijl sommige kunstfilosofen menen dat van een kunstwerk de hele historische achtergrond gekend moet worden om het werk op zijn waarde te kunnen beoordelen, vindt Kraaijpoel: KUNST MAG NIET IETS WORDEN VOOR DESKUNDIGEN. Zelfs aan abstracte kunst, met voornamelijk esthetische eigenschappen als compositie, kleur, structuur en textuur van de oppervlakte, worden door kunstcritici vaker meerdere betekenislagen toegeschreven, schrijft hij afkeurend. Zo zouden werken van Mondriaan of Rothko religieuze of metafysische betekenissen hebben. De auteur meent dat tegenwoordig sommige kunstenaars hierop inspelen door hun werk een interessant verhaal of op zijn minst een boeiende suggestie mee te geven. Ook de achtergronden van een kunstenaar en zijn algehele context zouden niet van belang zijn. Kraaijpoels stelling is dan ook: ‘KUNST WAAR EEN VERKLARING BIJ NODIG IS, IS GEEN GOEDE KUNST’.

Spontaniteit staat tegenwoordig in de schilderkunst hoog aangeschreven, gaat hij verder. “Je moet niet denken maar doen”. Grote schilders kunnen dat zonder verlies aan intensiteit, maar bij minder grote artistieke persoonlijkheden gaat het mis, daar wordt het werk gefloderd. Niet de smaak van de kijker maar HET VERGELIJKEN VAN KUNSTWERKEN

MET ELKAAR, MAAKT DAT KWALITEIT KOMT BOVENDRIJVEN. Volgens Kraaijpoel heeft de tijd een zuiverende werking. Behalve spontaniteit is ook originaliteit in de 20ste eeuw een verplichting geworden. Volgens hem moeten jonge kunstenaars niet dwangmatig origineel willen zijn, zoiets moet vanzelf komen of niet.

Maar moet de beeldende kunst zich dan niet steeds verbeteren, vraagt hij zich af, zoals de techniek en de wetenschap steeds vooruitgaan? Er is inderdaad sprake van een ontwikkeling in de beeldende kunst: de beeldhouwkunst bij de Grieken laat in toenemende mate de kennis van de anatomie zien; in de Renaissance doet het perspectief zijn intrede in de schilderkunst; in de loop van de eeuwen verandert de manier van schilderen. Tot in de 15de eeuw hebben de geschilderde afbeeldingen een duidelijke contourlijn en een statische weergave, dan verdwijnt de strakke lijn om de figuren heen en zijn de kwaststreken duidelijker te zien, bijvoorbeeld bij Frans Hals. Bij de impressionisten en expressionisten wordt de verf nog extremer aangebracht en gaat dit ten koste van een realistische afbeelding. Zo is er dus duidelijk een ontwikkeling, een geschiedenis in de schildertraditie. Toch meent Kraaijpoel: IN DE KUNST HEEFT HET BEGRIP VOORUITGANG EEN ANDERE INHOUD DAN IN DE WETENSCHAP EN TECHNIEK. Van Gogh, als schilder uit de 19de eeuw, is niet 'beter' dan Rembrandt uit de 17de eeuw. Nieuwe stromingen zijn niet 'beter' dan oudere, daarom zouden schilders uit de 20ste eeuw kunnen teruggrijpen naar oude stijlen; in de medische wetenschap daarentegen is bijvoorbeeld de geneeswijze van het aderlaten definitief voorbij.

In de afgelopen eeuwen vormen in de beeldende kunst de ontwikkeling van het perspectief en de vrije penseeltoets de hoofdlijn, die wordt onderbroken door zij- en terugsprongen in de traditie, oordeelt Kraaijpoel. "De lateren zijn ondenkbaar zonder de voorbeelden, maar zij volgen niet letterlijk na. Michelangelo kan niet verward worden met het Hellenisme, Ingres niet met Rafaël [..etc.] Het is alsof ze een aanloop nodig hebben en daarom eerst een eind achteruit lopen." Daarom vertonen oudere meesters geen zwakheden, zij hebben van hun leermeesters een degelijke opleiding gekregen en het nodige willen opsteken van voorgangers voordat zij hun eigen weg gingen. Dus: GOEDE KUNST STEUNT OP DE TRADITIE.

Maar in de 19de eeuw nam het kunstonderwijs geleidelijk aan af. De gildeopleiding bestond niet meer, wel bleef op ateliers en academies een soort basisvorming overeind: perspectief-, anatomie- en figuurtekenen, toch werd de omgang met verf steeds meer een zaak van de kunstenaar zelf (zie impressionisten en latere stromingen). In de 20ste eeuw ziet Kraaijpoel het opleidingsniveau verder afzakken en het autodidactisch aspect sterker worden. Na 1945 wordt zelfs het oudere afgezworen en uit het kunstonderwijs geschrap, men mocht niet verder teruggrijpen dan de

stromingen waarin Duchamp, Malevitsj en Kandinsky produceerden. Nieuwe werken in een vroegere stijl komen niet meer in het museum te hangen. Omdat het opleidingsniveau op de academies verder achteruit gaat, moeten aankomende kunstenaars het zelf maar uitzoeken. Jonge tijdgenoten kunnen niet eens meer verf mengen, constateert Kraaijpoel en hij concludeert: EEN CULTUUR ZONDER VERLEDEN IS NIET MOGELIJK.

Zover in het kort de bevindingen van deze auteur, zijlijnen en details heb ik weggelaten. De in hoofdletters afgedrukte regels vormen een samenvatting van zijn betoog. Later zullen we zien wat de beide andere auteurs over wél of géén kunst te melden hebben. An Velter.

Voor wie het boek wil lezen, hier de gegevens: NIET ALLES IS KUNST Uitgeverij Aspekt 2010; Diederik Kraaijpoel, Willem Meijer, Lennaart Allan

Expositie Ad Arma

Op 25 juli werd de expositie 'Resonantie' van Ad Arma, beeldhouwer, glaskunstenaar en etser, geopend door Paul Kokke in aanwezigheid van ruim tachtig mensen. Bert Reuvers schreef een toelichting op het werk van de kunstenaar. Ad Arma exposeerde etsen en glaswerk. Paul Kokke is journalist en kent hem al meer dan dertig jaar. Zij plachten zwaar filosofische gesprekken te voeren, tot diep in de nacht. Hij zei er bij de opening van de expositie het volgende over:

Resonantie 1 *Paul Kokke*

Toen ik een paar weken geleden Ad Arma bezocht om de opening van deze tentoonstelling voor te bereiden, vertelde hij me een opmerkelijk verhaal. Opmerkelijk in de zin dat ik niet kan beoordelen of wat hij vertelde ook werkelijk mogelijk is, maar het is niet minder fascinerend. Hij stond onlangs met zijn van een dieselmotor voorziene auto bij een stoplicht naast een vrachtwagen. Ook met dieselmotor, vanzelfsprekend, en een motor die natuurlijk vele malen groter en krachtiger was dan die van hem. En wat gebeurde? Het ritme, de cadans van die grote dieselmotor, werd opgepikt door die kleine motor van Ad's auto. Sterker, die kleine motor probeerde dat ritme over te nemen, de grote broer naar de kroon te steken. En zo stonden daar twee dieselmotoren, naast elkaar te ronken en te bonken, niet tegen elkaar met elk hun eigen loop en ritme, maar juist met elkaar. Ze hadden elkaar gevonden, althans in de perceptie van Ad Arma. Ik ben op gaan zoeken of dat kan. Wat dieselmotoren betreft, kwam ik helaas niet

verder. Maar ik vond wel iets anders. En dat maakt dat ik geneigd ben te geloven dat er meer mogelijk is dan je in eerste instantie denkt. Bijvoorbeeld in elkaar opgaande dieselmotoren. Bovendien leidt het tot een opening naar de diepere zin van deze tentoonstelling en haar titel: Resonantie. Resonantie (Latijn: *resonare*, weerklinken) is een natuurkundig verschijnsel dat voorkomt bij trillingen. Een trillend voorwerp zal bij een ander voorwerp resonantie teweegbrengen, als dit voorwerp met de trillingen gaat meetrillen, sterker dan men op grond van de aanstoting zou verwachten (de trilling vindt weerklink). Resonantie kan optreden bij vrijwel elk bestaand object. Net als twee of meer bewegende lichamen kunnen resoneren, kan resonantie ook optreden wanneer een bewegend lichaam beweging veroorzaakt in het andere. Dit type van resonantie wordt vaak gezien in muziekinstrumenten en heet "akoestische resonantie". Het kan voorkomen, bijvoorbeeld tussen twee fijn afgestemde violen. Als een van deze violen wordt bespeeld in dezelfde ruimte als de andere, zullen de snaren van de tweede trillen en geluid produceren, ook al is het instrument door niemand aangeraakt. Omdat beide instrumenten nauwkeurig zijn afgestemd op dezelfde frequentie, veroorzaakt de trilling van het ene instrument een trilling in de andere. Violen in duet, zogezegd.

Het ene veroorzaakt een trilling in het andere. Als dat een kunstenaar lukt met zijn werk - dat het een trilling, of een emotie veroorzaakt bij iemand anders - dan kun je zeggen dat die kunstenaar geslaagd is in zijn doelstelling: het beroeren van de toeschouwer, van de kijker, van de zoeker, via kunst. Dat lukt lang niet altijd, overigens. Soms zitten kunstenaar en beschouwer niet op hetzelfde spoor, is sprake van mis- of non-communicatie. Maar als het wél lukt, dan is er die trilling, die resonantie.

Het mag duidelijk zijn wat Ad Arme beoogt: het beroeren van de kijker. Niet omdat hij een vastomlijnde of in steen gehouwen boodschap heeft die geen ruimte laat voor twijfel. In tegendeel zou ik haast zeggen. Ad Arma is juist een zoeker en die ruimte die hij de kijker geeft, is minstens even groot als de ruimte die hij voor zichzelf claimt. Bij Arma is het zelden, of liever gezegd nooit af.

Dat gegeven verschaft de tentoonstelling dan ook een meervoudige gelaagdheid. Letterlijk zelfs. Die gelaagdheid kan men waarnemen in de glasobjecten, waarbij de innerlijke vorm en de uiterlijke vorm elkaars antagonistische zijn, maar vooral bij de etsen. Hoewel, etsen? Zijn dat eigenlijk wel etsen? Volgens de klassieke definitie wordt een ets in oplage gedrukt van een etsplaat. Een ets is dus geen unicum. Bij Ad Arma staat

elke druk op zichzelf omdat bij elke druk de etsplaat door de kunstenaar weer veranderd is. Doorworsteld, moet je misschien zeggen. In den beginne is er de plaat, een blanco stuk metaal, maar uiteindelijk is de plaat het vlak waarmee Ad Arma zijn strijd aangaat. De drukken die u hier ziet, zijn gemaakt van oudere platen. Arma blijft zijn oude platen immers gebruiken en veranderen: hij boort gaten, bewerkt ze met de slijptol, groeft en beitelt, maakt een druk en strijdt weer verder. Zo ontstaan unieke bladen, bijna sculpturaal met dikke kleur- en druklijnen. Wat ooit oorspronkelijk op de plaat aanwezig was, is verborgen geraakt door de nieuwe handelingen die Arma op die plaat weer toepaste. Plaat en blad zijn dragers van een onzichtbaar verleden, wat zichtbaar is, is recent ontstaan. Maar deze bladen hadden niet kunnen ontstaan zonder wat eerst gemaakt was. Ze dragen de resonanties uit het verleden in zich. In de verte horen we het geronk van de dieselmotoren die in elkaar opgaan, of de zoete tonen van violen die elkaars klank hebben overgenomen. Vandaar: resonantie.

RESONANTIE 2 *Bert Reuvers*

Ad Arma is een veelzijdig kunstenaar. Naast zijn grafische werk maakt hij ook bronzen sculpturen, gouaches, olieverf doeken, keramisch werk en glaskunst. Hij werd geboren in Rotterdam (1954) en geschoold op Artibus, Academie voor Beeldende Kunsten te Utrecht. Sinds het eerste begin heeft het werk vele veranderingen ondergaan. Onderliggende gedachte in veel van zijn werk is het besef dat alles één is, samenhangt. Door de jaren heen passeerden ook nieuwe thema's de revue. De dunne scheidslijn tussen droom en werkelijkheid, de vergankelijkheid, ruimte en nietigheid, vergetelheid.

Een kleine greep uit de thematiek die in de loop der jaren in Ad Arma's werk terug te vinden is. Maar belangrijker dan de bedoeling die een kunstenaar met zijn werk heeft, vindt Ad de visie van degene die de kunst bekijkt. *'De meerwaarde, de geest van het werk, is de toevoeging die de beschouwer in het werk zal projecteren.'* In zijn werkplaats in de polder werkt Ad het liefst in het holst van de nacht aan zijn nieuwe creaties. Alleen, in zijn eigenbelevingswereld. Er klinkt jazzmuziek als aanjager en concentratie- sturing. Hier komen ideeën tot leven, laat hij alles toe. *'Niet het weglaten is de kunst, maar het toelaten (dan kun je altijd het weglaten toelaten.)'*

'RESONANTIE' is de eerste tentoonstelling die helemaal gewijd is aan het werk dat Ad Arma maakte sinds hij in 2007 tot "kunstenaar van het jaar" werd uitgeroepen. Die uitverkiezing leverde hem ondermeer een reis op naar de noordelijke streken van de aardbol. De ervaringen met ruimte en stilte die hij daar opdeed, veranderden zijn kunstzinnige koers. Van groot beeldhouwwerk in brons naar het meer bescheiden glas. Van dik opgebrachte verf op grote doeken naar transparante composities in wit met spaarzame kleuraccenten. In deze expositie presenteert Ad Arma een compositie van etsen "Vriendschap" en zijn in etsen tot uitdrukking gebrachte overrompelende meditatie's in ultramarijn. Samen met de glasobjecten brengt dit de veelvormige klanken van de buitenwereld waarvoor hij zich onverminderd openstelt samen tot één akkoord: dat van stilte en bezinning. Krachtig en overtuigend. Laat het werk voor zich spreken. Want zoals in een uitspraak van Ad Arma op zijn website staat: *Eigenlijk wordt het voor mij pas interessant waar woorden ophouden en beeld begint. Kunst communiceert zonder woorden.* Meer informatie: www.adarma-art.com

Dubbel Feest.

Nelly Goebertus/ Marja Steinmetz

Dubbel Feest omdat Marja Steinmetz dit jaar viert dat zij 30 jaar beeldend kunstenaar is en omdat haar expositie in MKW een feest voor het oog is. Een beeldend kunstenaar heeft een druk bezet leven. Als ik haar spreek om een afspraak te maken vertelt ze dat zij vanaf 10 september op de driedaagse 'Glaskunstbeurs' van Leerdam, de glasstad bij uitstek, staat. Het is ook de stad die bekend staat om het Nationaal Glasmuseum, dat in juni na een grondige verbouwing en uitbreiding door de koningin heropend werd. Toch ligt het niet zo voor de hand dat Marja een van de deelnemers is op een glasbeurs, als je kijkt naar haar oorspronkelijke vak, de fotografie. Zij rondde de school voor fotografie in Den Haag af in 1972 en deed daarna een ND opleiding (naaldvakken) in Utrecht. Daar woont en werkt zij nog steeds. Sinds 1980 is zij beeldend kunstenaar, eigenlijk al vanaf 1978. Gaandeweg komt zij in aanraking met hout en later glas. Haar werk heeft inmiddels zijn weg gevonden naar overheid, particulieren en de kunstuitlen, is te zien geweest op expositie's, in galeries en musea. Zij is zich steeds meer gaan toeleggen op doosvormen en vanuit die doosvormen ontstonden de glasobjecten en nu zijn daar ook bootvormen bijgekomen. Dat dat werk gewaardeerd wordt blijkt uit de twee prijzen die zij heeft gewonnen: de Boellaardprijs 2003, Prijs voor het meest

aansprekende werk en de B.J. Kerkhofprijs 2005, Prijs voor het gehele oeuvre, Dat zij deze prijzen in de wacht sleepte, zegt veel over haar kunstenaarschap:

Doosvormen Marja Steinmetz symboliseren alle facetten van het leven

Al sinds 1980 houdt Marja Steinmetz zich bezig met een voorwerp zo alledaags als een doos. Voor Marja zijn dozen veel meer dan een handig opbergmiddel. Ze ontwerpt haar doosobjecten met een diep gevoel voor alle facetten van het leven. Haar dozen zijn van hout gemaakt en hebben bijzondere vormen. Ze zijn meestal kleurrijk beschilderd en de vorm en versiering op het deksel zijn een lust voor het oog en prikkelen alle zintuigen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat er onder het deksel een verrassing schuilgaat. Na het oplichten ervan openbaart zich een nieuwe, kleurrijke, grappige en vaak ontroerende wereld. In een doos kun je van alles bewaren en Marja's dozen zijn dan ook geschikt voor vele gelegenheden: een huwelijk, een geboorte of een overlijden. Ze werkt ook in opdracht en komt tegemoet aan de persoonlijke wensen van mensen. Het object zal generaties lang tot de verbeelding spreken omdat de verborgen inhoud een steeds terugkerende aandacht krijgt. Als bewaarplek voor uiteenlopende kleine objecten, maar ook als asdrager. In 2006 is er naast de doosobjecten in hout het materiaal glas bij gekomen. Glas laat zich heel goed met hout combineren en in zowel het glas als in de doosobjecten kunnen voorwerpen bewaard worden. Het materiaal glas inspireert vanwege zijn materie, onvoorspelbaarheid, doorzichtigheid, de manifestatie van kleur en de oneindige mogelijkheden om te vormen. Glas toont massief en is toch breekbaar. Kortom: de complexiteit van het materiaal glas vormt een constante uitdaging. Naast de doosvormen ontwikkelde Marja Steinmetz bootvormen. De boot is voor haar het symbool van vrijheid, vertrek en aankomst. In veel culturen is het de drager van rituelen rond de uitvaart en dat is terug te zien in het werk. Al eerder ontstond een bootvorm met schaakstukken die als titel 'Uitvaartboot' kreeg. Bloemen en bloemvormen komen met regelmaat in al haar werk terug. Behalve de doosobjecten en de objecten van glas maakt Marja tempels en kleurrijke colliers die, verrassend en feestelijk zijn. Een lust voor het oog.

Dat maakt nieuwsgierig en dat treft want haar werk is tot 5 december te zien in MKW, zodat we tijdens deze bijzondere tentoonstelling kennis kunnen maken met de dozen van hout, afgedekt met glazen deksels en andere glasobjecten. Een feest voor het oog! Zelf vertelt Marja over de totstandkoming van twee glasobjecten, die ook op de tentoonstelling te zien zijn en waarvan een foto op de achterkant van deze Nieuwsbrief staat; 'I promise you a rosegarden' en 'Gestolde herinneringen' (Zie achterzijde).

Gestolde herinneringen

Marja Steinmetz

Het houten doosobject met een massief deksel van glas met als titel 'Gestolde herinneringen', is begonnen met het deksel van glas en pas daarna kwam de doos van hout. Het deksel is tot stand gekomen d.m.v. de techniek sandcasting. De mal van hout die in het zand is gedrukt, betrof een rechthoek. Nadat de rechthoek van glas uit de oven kwam, heb ik deze aan 6 kanten geslepen en gepolijst wat een tijdrovend werk is. Daarna is het inmiddels glimmende blok rechthoekig glas bedekt met stukjes glas in verschillende kleuren weer de oven ingegaan. Toen de oven openging was het object uitgedijt en bedekt met gestolde stukjes glas. Er was een deksel ontstaan van massief glas. De doos van hout is eigenlijk aangepast aan het deksel: de buitenkant van de doos is uitgevoerd in de gedachte van het deksel. Bij het deksel liggen als het ware de gestolde stukjes glas horizontaal op het glas en bij de doos hangen de stukjes hout verticaal aan de houten wanden van de doos. De lichtblauwe buitenkant van de doos is gekozen vanwege een klein stukje gestold lichtblauw glas ongeveer in het midden van het deksel.

I promise you a rosegarden

Marja Steinmetz

Gelijk tijdens het gieten van het vloeibaar glas (2000 de vooraf gemaakte mal in het zand, wist ik dat de titel van dit werk 'I promise you a rosegarden' (Ik heb je het paradijs beloofd) zou zijn. Voordat het proces van het glasgieten (sandcasting) gaat beginnen, zijn er eerst 5 rozen en 7 blaadjes gemaakt, die in een hete oven worden bewaard. Twee grote lepels gevuld met vloeibaar glas worden achter elkaar in de uitgespaarde mal in het zand gegoten. Daarna worden één voor één de bloemen en de blaadjes uit de oven gepakt en voorzichtig in het hete, nog oranjekleurige glas gelegd. Als het glas in de mal aan het stollen is, wordt het zand alvast aan weerskanten van het zeer hete glas weggehaald waarna het, als het verder gestold is, nog hete stuk glas (12 kg) uit het zand getild en in de oven komt te liggen waar het verder nog een aantal dagen zal verblijven tot het zover is afgekoeld dat het veilig uit de oven kan worden gehaald. Dit proces van sandcasting is zeer enerverend, vooral als het gaat om grote, complexe stukken. Het vergt een gedegen voorbereiding, welke begint bij het maken van een houten mal, die onder een hoek van 90° is uitgezaagd, zodat als de mal uit het zand wordt getrokken, het zand niet instort en de uitgespaarde vorm in het zand goed blijft om er het vloeibare glas in te gieten.

KUNST 1

Jos J.H.M. Verbeek

Sinds 2006 maak ik deel uit van de Werkgroep Beeldende Kunst (WBK) van het Museum Kasteel Wijchen. Ook daarvoor was ik betrokken en geïnteresseerd in kunst o.a. door het volgen van cursussen kunstgeschiedenis en het bezoeken van musea en galerieën in binnen- en buitenland. Het lezen van boeken over kunst hoort hier ook bij. Naast een theoretische achtergrond is het belangrijk om een mening over kunst te vormen door het bekijken en vergelijken van kunst uitingen. Dit vereist tijd en geduld en dus interesse en zoals een kunstenaar opmerkte dat in de huidige tijd de werkelijkheid er alleen nog mag zijn om ons te amuseren in plaats van ons te verwonderen, te verbazen of desnoods te verbijsteren. Dit geldt zeker ook voor de kunst. Er zijn tientallen definities over kunst gepubliceerd o.a. in het boek "de wereldgeschiedenis van de kunst" (History of Art) van H.W. Janson, waaruit ik zelf conclusies heb getrokken wat mijn definitie is van kunst. Enkele van de in de inleiding genoemde definities luiden als volgt:

- Een kunstwerk is iets tastbaars door mensenhanden gevormd (uitgevoerd) als scheppende kracht der verbeelding.
- De kunstenaar voelt zich gedreven het onmogelijke te beproeven- of tenminste het onwaarschijnlijke of onvoorstelbare.
- Het is niet zo zeer het verlangen om te zoeken als het wonderlijke vermogen het te vinden.
- Oorspronkelijkheid is wat de kunst van het maatwerk onderscheidt en traditie vormt de gemeenschappelijke basis waarop zij samenkomen.
- Kunstwerken zijn er om van te houden en niet om er over te redetwisten.

Uit de door mij in de literatuur gevonden definities en door het aanschouwen van kunstwerken, heb ik voor mij zelf een beeld gevormd waaraan een werk moet voldoen, om door mij als interessante kunst te worden beschouwd. Uiteraard zullen die criteria voor iedereen verschillend liggen en dat is maar goed ook, want anders zou iedereen door hetzelfde geboeid worden. Door het uiten van de beleving van de kunstwerken komen wij al dan niet tot consensus over de te exposeren kunstwerken in ons museum. Ook hierdoor vormt zich mijn visie op kunst. Het is voor mij dus geen afgerond proces. Voor mij geldt dat het door de kunstenaar gemaakte werk uniek moet zijn en van oorspronkelijkheid getuigen. Ook moet het vernieuwend zijn en verwondering en/of emoties oproepen. Ook

kan een verrijking van gevoel en verbeelding hierbij horen. Daarnaast moet een kunstwerk voor mij aan bepaalde basistechnieken voldoen, hetgeen meestal inhoudt dat sprake is van een beroepskunstenaar, die het kunstwerk heeft vervaardigd. Kunst is een vorm van communiceren van de kunstenaar naar de toeschouwer, zonder dat normaliter een check plaatsvindt of de communicatie duidelijk over komt. Ook de diversiteit in kunst is voor mij op zich al boeiend. Denk hierbij aan schilderijen (olieverf, acryl, aquarellen, etsen etc.), beelden (brons, steen, hout, textiel etc.), glasvormen, objecten in allerlei vormen en materialen e.d. Mij spreken schilderijen en bronzen beelden het meest aan, maar ook andere kunstuitingen kunnen mij boeien en emotioneel raken. Door het contact met de kunstenaar kan een en ander nog verrijkt worden. Elk kunstwerk roept een reactie op in positieve dan wel negatieve zin. Kunst voegt voor mij iets toe. Ook in huis heb ik kunstvoorwerpen die steeds mijn aandacht blijven trekken en belangrijk zijn voor het compleet zijn van het interieur.

Kunst 2

Maria Straathof

'Kunst is communicatie. Er bestaat dus geen slechte kunst. Er zijn wel slechte zenders en slechte ontvangers'. Ongeveer met die woorden heeft een docent tekenen me vroeger gevoelig gemaakt voor kunst. Alle soorten kunst: muziek, film, dans, schrijven, fotograferen, tekenen en schilderen en later ook video. Hij maakt duidelijk dat de kunstenaar m/v me iets wil meedelen middels zijn medium van keuze. De kunstenaar zendt signalen uit, in de hoop of veronderstelling dat die worden opgepikt en verstaan. Wil ik die signalen, die mededelingen, begrijpen, dan moet ik zorgen dat mijn ontvanger zo goed mogelijk is afgesteld. En dan gaat het niet alleen over mijn ogen of mijn oren of mijn begrip van taal. Ik moet net zo goed proberen iets te weten van de kunstenaar, van de tijd waarin hij/zij leefde of leeft. Van het kunstzinnige en politieke klimaat waarin hij/zij werkt (e) en de mogelijkheden die hij/zij heeft (had) om zich te uiten tegenover de buitenwereld. Dat vraagt om concentratie en tijd en vaak ook om geduld. Zoals bijna iedereen ben ik geneigd in kunstuitingen te zoeken naar wat ik al ken. Uit onderzoek (Mieke Bal e.a.) blijkt dat de doorsnee bezoeker van een tentoonstelling gemiddeld negen seconden naar een schilderij kijkt. Gemiddeld, dus vaak ook veel korter. Negen seconden is meestal ook voldoende om de voorstelling in je op te nemen. Het is echter altijd te kort om met het werk te communiceren, d.w.z. je bewust te worden van wat het uitzendt én hoe jij zelf daarop reageert. Kunst gaat niet om mooi of lelijk – al is het veel gemakkelijker om naar kunst te kijken of luisteren waarvan we geleerd hebben dat die mooi en/of aangenaam is. En ook daar is niets op

tegen, zolang 'mooi' of 'lelijk' maar niet verhinderen dat we niet meer de moeite doen om onze zintuigen en kennis in te schakelen om alle signalen op te vangen die de kunstenaar m/v heeft uitgezonden. Moderne en zeker hedendaagse (door nog levende kunstenaars gemaakte) kunst is niet altijd onmiddellijk te ontcijferen of decoderen. Kunstfilosofen, kunsthistorici en kunstcritici doen niets anders dan kunstwerken steeds opnieuw bekijken vanuit het perspectief van nu. Het werk van Vincent van Gogh werd in zijn eigen tijd maar door een handvol mensen gewaardeerd; veel kunstkeners van toen vonden het te wild, te ruw, niet getuigend van vakmanschap. Nu heeft iedere Nederlander wel iets van van Gogh in huis: op een blikje, een magneet, als kaft van een schrift of gewoon als reproductie aan de muur. Ik begon dit stukje met een citaat dat me jarenlang geholpen heeft bij het 'ontvangen' van kunst. In de loop van die jaren is er een zelfgeformuleerd zinnetje bijgekomen: 'kunst is een persoonlijk commentaar'. Commentaar op de wereld, het menselijk bestaan, de angsten en verrukkingen van het leven. Commentaar dat ik met mijn persoonlijkheid en mijn persoonlijke geschiedenis probeer op te nemen en te begrijpen. Soms lukt dat moeiteloos, meestal vraagt dat doelgerichte aandacht en soms lukt het niet elkaar te bereiken. Jammer dan, maar wie weet lukt het later. Mooi toch?

Kunst 3

Daniëlla van Mil

Toen mij gevraagd werd in een stukje antwoord te geven op de vraag wat voor mij kunst is, dacht ik dat ik dat heel eenvoudig zou kunnen opschrijven. Toch blijkt het heel lastig, getuige het feit dat ik dit stukje al een paar keer anders begonnen ben. Je kunt proberen om er objectieve criteria voor te formuleren. Kunst is een creatie, gemaakt door mensenhanden. Het is gemaakt om naar te kijken, om deel uit te maken van een omgeving en om emoties op te roepen. Kunst dient om een verhaal te vertellen, een mening over een gebeurtenis te illustreren of om er gewoon te zijn. Een kunstenaar kan een kunstwerk maken voor zichzelf, voor een bepaalde persoon of voor een willekeurige persoon. Toch blijft er een aspect dat moeilijk in objectieve criteria valt te vatten: is het origineel, daagt het uit en vind ik het mooi?

Tijdens mijn studie kunstgeschiedenis werd me geleerd om te kijken. Niet meteen af gaan op een eerste oordeel maar aandachtig kijken en registreren wat je ziet. We mochten eigenlijk niet de vraag stellen of we iets mooi of lelijk vonden. Als je die vraag beantwoordde, zo werd gezegd, hield namelijk de aandacht voor het werk zelf op. Het ging er meer om het betreffende kunstwerk in zijn context te plaatsen. Zo kreeg je meer kennis

van vergelijkbare kunst, van de periode waarin het was ontstaan en van de persoonlijke ideeën en opvattingen van de kunstenaar.

Ik probeer wanneer ik het werk van kunstenaars dat wordt ingebracht in de werkgroep moet beoordelen, dan ook vooral te kijken. En dan het liefst niet alleen in de portfolio's maar ook in het echt. Zie je een kunstwerk in werkelijkheid, dan is de beleving ook weer anders. Ik probeer mijn eerste indruk een beetje te negeren. Of die nu positief is of negatief. Dan kan ik er onbevangen tegenover staan. Ik probeer zo een kunstwerk dat in eerste instantie negatieve emoties bij me oproept een tweede kans te geven en een kunstwerk dat een positieve inwerking op me heeft dieper op me te laten inwerken.

Wat mij boeit is de enorme verscheidenheid aan kunstvormen die ik zo tegenkom. Er worden zoveel verschillende materialen gebruikt, zoals glas, textiel, allerlei verfsoorten etc. Ik vind het interessant om te zien hoe deze materialen in verschillende technieken worden gebruikt en hoe het de persoonlijkheid en de belevingswereld van de kunstenaar is die hieruit een kunstwerk laat ontstaan dat zijn of haar werkelijkheid verbeeldt.

Als ik dit nu allemaal zo opschrijf vind ik de vraag "Wat is kunst" eigenlijk niet meer zo interessant. Iedereen zal deze vraag op zijn eigen manier beantwoorden. Ik ben vooral blij dat er kunst wordt gemaakt en dat er veel mensen zijn die met liefde en aandacht dingen creëren. De verbeeldingskracht van kunstenaars voegt iets toe aan onze omgeving. Voor mij is kunst vooral iets wat je kunt beleven. Laat eenieder dat op zijn eigen wijze doen.

Kunst 4

Dick Harmsen

Wat betekent kunst voor mij? Een interview met mijzelf.

Wat betekent kunst voor je?

Laat ik maar gelijk met de deur in huis vallen: schoonheid!

Dus het gaat om alles wat mooi is?

Ja, om de schoonheid in het mooi, maar ook in de schoonheid die niets te maken heeft met mooi. Ik houd van schilderijen met stralende kleuren en een boeiende voorstelling en ook van kunst, die als het om schoonheid gaat, bijna niets om het lijf heeft omdat het om de minimale uitdrukking gaat van een idee.

Staat schoonheid gelijk aan kunst?

Gelukkig niet. Er bestaat schoonheid buiten de kunst. Denk maar aan een waterdruppel die glinstert als de zon erop schijnt, een bloem, een landschap, een vakkundig gemaakte stoel.

Wat is dan voor jou de schoonheid in de kunst?

Schoonheid heeft voor mij o.a. te maken de vraag of een beeld of een schilderij spannend is of niet. Als mijn ogen blijven haken omdat er nog meer te zien is dan bij de eerste oogopslag; met andere woorden: als een schilderij of beeld meer dan één betekenis heeft, dan wordt het voor mij interessant. Laten we het begrip schoonheid maar laten rusten. We lopen anders het risico te gaan zweven.

O.K. Houd je van oude of hedendaagse kunst?

Ik houd zowel van oude als nieuwe kunst. Ik heb een grote belangstelling voor kunst van meesters uit de Italiaanse renaissance en zie graag werk van kunstenaars van onze tijd. Abstract of figuratief dat maakt niet uit.

Is er een rode draad voor je in de kunst die loopt b.v. vanuit de vijftiende en zestiende eeuw tot in de eenentwintigste eeuw?

Ik denk dat het er omgaat of ik geboeid en/of geraakt wordt door een werk. Een schilderij of beeld moet mij emotioneren. Bij het altaarstuk van de Italiaanse meester Pontorno, 'De kruisafname' in de Santa Felicita in Florence, liepen de tranen over mijn wangen.

Huiver en onbehagen riep het schilderij 'Altaar' bij me op. Dit werk van de Belgische schilder Luc Tuymans fascineerde me. Tegelijkertijd wilde ik weglopen en toch ook blijven kijken. Prachtig licht en koele kille kleuren lieten een ruimte zien die ogenschijnlijk neutraal was maar waar tevens dreiging van uitging. Spannend!

Hebben deze twee schilders iets met elkaar gemeen?

Het zijn **schilders**. Beiden zijn meesterlijk in het gebruik van kleur en licht. Gemeenschappelijk is ook hun vermogen om in de werkelijkheid van verf en doek een andere werkelijkheid te laten vermoeden. Wat zij ook gemeen hebben is het rusteloos zoeken naar nieuwe wegen en vernieuwing van hun werk. Waar zij o.a. enorm in verschillen is het gebruik van de kleuren. Pontorno schilderde met stralende en rijke kleuren. Tuymans daarentegen gebruikt vaak schrale en ingehouden kleuren.

Ontroering en huiver, gaat het in de kunst over/om emotie?

Dat klopt, maar het is een deel van het verhaal. Ik vind het ook prettig om na te denken bij wat ik zie. Ik zou niet anders kunnen. Soms is het puzzelen. Ik wil wat de kunstenaar te zeggen heeft ook begrijpen en verstaan. Leuk is dat ik soms pas veel later in de gaten heb waar het bij een bepaald werk of kunstenaar omgaat. Maar interessanter is dat een schilderij of beeld altijd iets blijft houden van een geheim, dat ik het op verschillende manieren kan zien. Het gaat ook niet altijd om begrijpen. Verstaan is misschien een beter woord. Lezen over kunst vind ik ook

belangrijk. Informatie over kunst en kunstenaars kan behulpzaam zijn bij het kijken.

Als ik je goed begrijp dan neem je de tijd voor een bezoek aan een tentoonstelling of een museum?

Zo is dat! Ik kijk graag langzaam en aandachtig. Heerlijk! Soms moet ik me werkelijk losscheuren van een tentoonstelling omdat het werk me in de ban heeft.

Waar gaat het dan om?

Vanwege de schoonheid! De bovenaardse schoonheid van de kleurenrijkdom en compositie van een afschuwelijke scène waarin een lijk van een kruis wordt afgenomen,

en de schoonheid van de kilte en de dreiging van het doek 'Altaar'.

Maar ook om de schoonheid en de lol van het speelse idee van de Italiaanse kunstenaar Piero Manzoni die zijn poep liet inblikken en dat presenteerde als kunst.

We hadden afgesproken het niet meer over schoonh...

Oh, sorry!

De Geschiedenis van een tuin

Fred van Heuven

'Een klein stukje aarde veroveren en het net zo mooi maken als je ooit hebt durven dromen: dat is ook kunst'.

Dit schreef de gelauwerde Amerikaanse dichter Stanley Kunitz. Hij kon het weten, de man is honderd jaar geworden. Inverewe Garden te Schotland voldoet in principe geheel aan deze kunstvorm.

De geschiedenis van een tuin.

We schrijven het jaar 1862. Een zekere Osgood Mackenzie, 20 jaar oud, erft door bemiddeling van zijn moeder, van zijn tweede vader twee landgoederen; totaal 4800 ha. Deze liggen in het Noord-Westen van Schotland, ruim 120 km van Inverness en zijn eigenlijk niet meer dan een Schotse rotspartij aan zee, kaal en winderig. Het enige wat er op de schaarse zurige veengrond groeit is kruipwilg. Op de smalle wegen er naar toe lijken 'haast' en 'snelheid' begrippen uit een andere wereld.

Toch wil Osgood maar één ding. Er een huis bouwen met een tuin. Zijn liefde voor exotische planten moet worden geuit. Maar hoe pak je dat aan? Voor zijn nieuw te bouwen huis kiest hij de meest romantische plek die voorhanden is. Een kale winderige rots die als een soort schiereiland in Loch Ewe ligt. Ook wil hij graag een ommuurde tuin voor fruit, groente en bloemen. Hij gaat voortvarend te werk. Schepen vol grond laat hij

aanvoeren om de rotsige bodem met een flinke laag aarde te bedekken. Wat een werk moet dat geweest zijn zonder moderne hulpmiddelen! Er worden muren en terrassen gebouwd, geïnspireerd op Italiaanse tuinen die hij op zijn rondreizen heeft bezocht. Rond 1870 is er een heuse productieve tuin die wonderwel gedijt. Met dank aan de warme golfstroom bloeien de bloemen en dragen de fruitbomen vruchten. Niemand had zich dat op deze plek kunnen voorstellen. Aangemoedigd door zijn successen in de ommuurde tuin, beplant Osgood ruim 40 ha grond met berk, eik, beuk, grove den, Corsicaanse den en Oostenrijkse den. Dit zelfgeplante bos beschermt de zeldzame exotische planten en de honderden verschillende rhododendrons tegen het zoute water en de stevige wind.

De reis naar het dorpje Poolewe, waar het landgoed ligt, lijkt eindeloos lang. Is het eindelijk in zicht dan ziet men de spectaculaire aan de baai gelegen tuinen van Inverewe Garden die nauwelijks met andere tuinen kunnen worden vergeleken. Vanaf de bovenste terrassen heeft men een prachtig uitzicht op de ommuurde tuin, met op de achtergrond het landschap van Wester Ross. De tuin is gericht op het zuiden en volgt de ronding van de baai. In het deel van de tuin dat 'South- Africa' is genoemd, spat een fel kleurenpalet je tegemoet. Rood, roze, oranje, blauw en wit van rode en roze krokussen, Afrikaanse lelies, blauwe regen, Kaapse hyacint en ananasplant zijn daar verantwoordelijk voor. Het is eigenlijk onvoorstelbaar. De tuin ligt op dezelfde breedtegraad als Moskou. De warme golfstroom tempert hier het klimaat en maakt het mogelijk dat exotische planten er gedijen. Dochter Mairi is al jong bij de tuin betrokken. Zij blijft haar hele leven op en rond Inverewe wonen en zet, na het overlijden van haar vader in 1922, het levenswerk voort.

In 1952 schenkt zij het landgoed aan de National Trust of Scotland om de toekomst ervan veilig te stellen. De tuin heeft niet alleen bijzondere planten maar ook kruiden, groente en fruit. Net als in de tijd van Osgood staan siererwt, kruisbessen en Italiaanse venkel naast dwergzonnebloemen. Er wordt eigen compost gebruikt en in de loop van de tijd is de drainage verbeterd. Veel planten komen van berghellingen op grote hoogten in Zuid Afrika maar doen het hier heel goed. De tuin bezit een nationale collectie Olearia. Dit zijn groenblijvende heesters met margrietachtige bloemen. Maar liefst 75 soorten met name uit Nieuw Zeeland. Verder zijn er planten uit o.a. China, Chili en Yunnan.

Mocht u er de lange reis naar het noorden van Schotland voorover hebben, de tuin is het hele jaar geopend en er is altijd iets bijzonders te zien.

Naar een artikel uit het tijdschrift "Tuin exclusief" van Anita Meuleman.

Sprokkels:

ALKMAAR - Archeologen hebben nabij de Paardenmarkt in het centrum van Alkmaar een graf uit de IJzertijd gevonden. In het graf lag een persoon in gehurkte positie begraven. Dat was gewoonte in die tijd. Het graf stamt uit de periode tussen 700 voor Christus en het begin van de jaartelling. Op het graf lag een laag stuifzand dat eerder ook al in Alkmaar werd aangetroffen. Het zand stamt uit dezelfde periode als het graf. Eind juli ontdekten wetenschappers in Alkmaar ook al een massagraf. In het graf lagen vijftien slachtoffers van het Beleg van Alkmaar dat in 1573 plaatsvond. Ook stuitten de archeologen op de restanten van een klooster met daarbij nog eens honderden graven. De opgravingen vinden plaats omdat de gemeente het plein wil opknappen.
Scientas.nl

BALGOY – Er ligt een plan, ontwikkeld door de werkgroep Maasheggen Balgoy om het Maasheggenlandschap bij Balgoy terug te brengen. De werkgroep houdt zich bezig met het snoeien en vlechten van heggen, die ooit kenmerkend waren voor het eeuwenoude cultuurlandschap langs de rivier de Maas. Het plan is genomineerd voor de Paul Fentener A.D. natuurlaanprijs 2010 en kan rekenen op de steun van de gemeente Wijchen en Staatsbosbeheer. Door introductie van prikkeldraad als perceelafscheiding, ruilverkaveling, aanleg van de Loonse Waard en slordig onderhoud is het Maasheggenlandschap zoals dat bijvoorbeeld nog wel te vinden is rond Nederasselt en Noord-Limburg, bijna geheel verdwenen. De kennis om de heggen te snoeien en te snijden heeft de werkgroep opgedaan bij Natuur en Milieu Wijchen en de stichting Heg en Landschap. Vlechtende handen zijn welkom. Aanmelden kan via: maasheggen-balgoy@live.nl
De Wegwijs, 18/ 8/ 2010

NIJMEGEN - Archeologen zijn in het centrum van Nijmegen op een Romeinse weg en vermoedelijk een voorpoort van de Wiemelpoort gestuit. Voor Bakker Bart in de Broerstraat zijn bij rioleringswerkzaamheden twee zware muren blootgelegd. Het baksteenformaat wijst op fundering uit de veertiende tot zestiende eeuw. De muren liggen waar waarschijnlijk de voorpoort van de Wiemelpoort moet hebben gestaan. Projectleider Femke de Roode: 'Het muurwerk is te breed voor een gewone stadswoning'. De Romeinse weg is aangetroffen op het Scheidemakershof. Het is een aftakking van de hoofdweg die grofweg over de Burchstraat en Hezelstraat liep. De weg stamt uit de eerste eeuw na Christus en is vermoedelijk tot de vijfde eeuw in gebruik geweest. De weg is goed bewaard gebleven over een trace van zo'n zestien meter. Middeleeuwen hebben later ook een

weg over hetzelfde traject 'aangelegd'. Femke de Roode, provinciaal archeologe vertelt : "Voor het eerst kunnen we nu nauwkeurig bepalen wanneer dit stuk weg is aangelegd en hoe en tot wanneer hij heeft gefunctioneerd". Een unieke ontdekking dus.

De Gelderlander, 24/ 8/ 2010

BERG EN DAL - Het Afrikamuseum in Berg en Dal mag de weilanden en bossen rondom het museum in de toekomst ook gebruiken voor exposities, wandelingen en evenementen. De gemeente Groesbeek heeft het bestemmingsplan van het terrein gewijzigd. Directrice Irene Hübner is blij met het besluit. 'We willen rondom het weiland themawandelroutes aanleggen. De verhalen die in het binnenmuseum verteld worden, kunnen dan uitgebreid worden naar de wandelpaden.' De veranderingen blijven echter beperkt. Het weiland moet een open plek blijven. Alleen aan de randen mogen activiteiten georganiseerd worden. Wel mogen een aantal stallen afgebroken en op een betere plek herbouwd worden. Zo kan de nieuwe ruimte beter gebruikt worden. De weilanden, die bijna de helft van het grondgebied van het museum beslaan, worden nu slechts gebruikt door Afrikaanse runderen.

De Gelderlander, 25/ 8/ 2010

Musea:

Museum Jan Cunen

Molenstraat 65, Oss

Onder Oss - De Bovenkamer - t/m 21 november 2010

In de tentoonstelling 'Onder Oss' staat het verhaal van de prehistorische geschiedenis van de regio Oss centraal. De geschiedenis wordt door middel van de objecten, foto's en tekeningen, film en digitale reconstructies verteld. 'De bovenkamer' toont de kennis en interpretatie door verschillende generaties archeologen. Over het befaamde Zwaard van Oss dachten archeologen 80 jaar geleden anders dan tegenwoordig. Daarnaast wordt hier het destructieve karakter van een archeologisch onderzoek belicht. Nieuwe technieken moeten ervoor zorgen dat de data zo goed mogelijk wordt gedocumenteerd, zodat archeologen over 50 jaar op basis van dezelfde data nieuwe interpretaties kunnen maken.

Museum Het Valkhof

Kelfkensbos 59, Nijmegen

Berend Strik - May I Show You My Pictures? - t/m 9 januari 2011
Reisimpressies, familiefoto's, souvenirs, pornoplaatjes, iconen uit de kunstgeschiedenis. Berend Strik maakte furore met borduursels van felgekleurde garens verwerkt op foto's.

Expeditie Steentijd - Vlaardingencultuur: - t/m 31 oktober 2010

In de delta van Maas en Rijn leefden 5000 jaar geleden kleine groepen mensen van jacht en visvangst, vee en graan. In Vlaardingens werden 50 jaar geleden voorwerpen ontdekt van deze vroege Nederlanders. Deze periode is onderwerp van een kleine tentoonstelling.

'O Fortuna', Biënnale Gelderland - 9 oktober 2010 t/m 9 januari 2011

Het Centrum Beeldende Kunst Gelderland (CBKG) organiseert samen met Museum Het Valkhof een overzichtstentoonstelling van actuele beeldende kunst in onze provincie

Mikhail Karasik - 13 november 2010 t/m 23 januari 2011, Projectruimte

Verleidelijk fraai. Meedogenloos qua observatie. In de Pleinzaal presenteert Mikhail Karasik (Leningrad, 1953) zijn druksels, grafiekbladen, plaatmateriaal, tijdschriften en boeken. In de tekeningen en prenten van de jaren tachtig is de lyrische stijl herkenbaar van Marc Chagall.

Nationaal Glasmuseum

Lingedijk 28-30, Leerdam

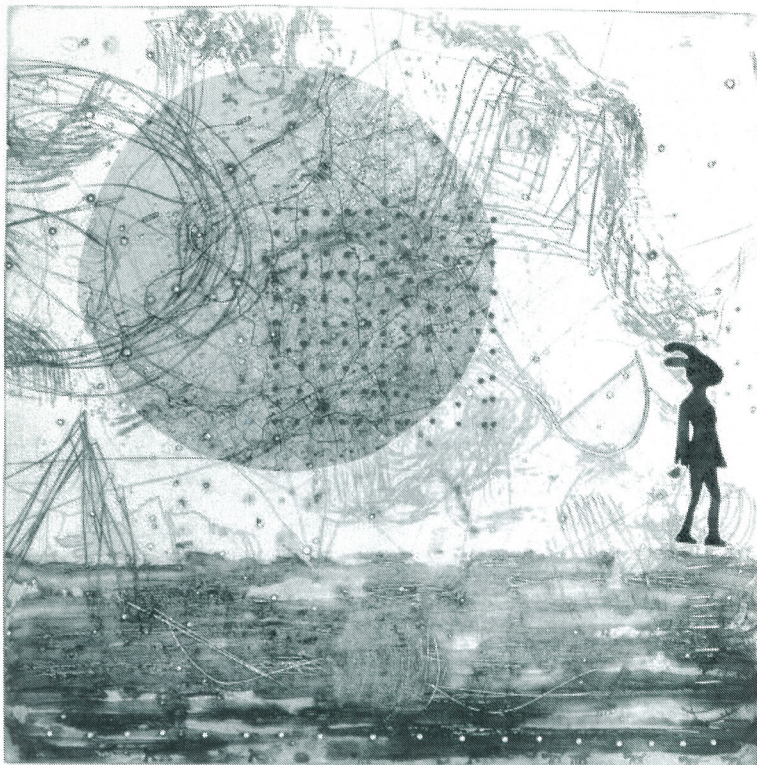
Marc Mulders - The seven last words of Christ – t/m 9 januari 2011

'The Seven Last Words of Christ' is een grote installatie in glas van Marc Mulders voor het nieuwe Nationaal Glasmuseum. Hij plaatst een uit zwart glas gesneden grondplan van de St. Pieter in Rome centraal. Het overrompelende ontwerp van Donato Bramante biedt een speelveld aan de eigenzinnige symbolen- en vormtaal van Marc Mulders.

I'll be blown - Op het lijf geblazen – t/m 27 maart 2011

Voorjaar 2008 zijn ontwerpers, kunstenaars, mode- en sieraadontwerpers en studenten gevraagd om in de Glasblazerij Leerdam nieuw werk te maken met als opdracht: Op het lijf geblazen. Door deze onmogelijke vraag werden zij geprikkeld om na te denken over de toepasbaarheid van glas op het menselijk lichaam. Wat hebben zij er van gemaakt?

De volgende Nieuwsbrief verschijnt in december. Kopij inleveren voor 15 november 2010

Ad Arma 'Direction East' , ets

Museum Kasteel Wijchen Kasteellaan 9 Wijchen
Postbus 189 6600 AD tel. 024 6424744
contact@museumwijchen.nl www.museumwijchen.nl
open wo. t/m zon. 13.00 tot 17.00 uur en op afspraak

